

DET NASJONALE STATSADVOKATEMBETET

FOR BEKJEMPELSE AV ORGANISERT OG ANNEN ALVORLIG KRIMINALITET

Justisdepartementet
Lovavdelingen
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres referanse
201002072 ES AIK/mk

Vår referanse
96/10-3

Dato
29. januar 2011

HØRING – UTVIDET STRAFFANSVAR VED INTERNASJONAL BARNEBORTFØRING

Det vises til departementets brev av 21. oktober 2010 med vedlagt høringsnotat om utvidet straffansvar ved internasjonal barne bortføring hvor høringsfristen er satt til 31. januar 2011.

Begrepet "barne bortføring" omfatter både det forhold at et barn ulovlig tas ut av landet av en av foreldrene, i strid med foreldreansvaret til gjenværende forelder, og at et barn blir ulovlig tilbakeholdt etter et lovlig opphold i utlandet. Reglene er i dag de samme for begge forhold. Dette fremgår klart av lovteksten til § 216 slik den lyder i dag hvor det heter: *"Med fengsel inntil 3 år straffes den som bevirker eller medvirker til at en umyndig ulovlig unndras eller holdes unndratt fra sin foreldres eller andre vedkommendes omsorg."*

Det nasjonale statsadvokatembetet ser viktigheten av å ha et system som først og fremst ivaretar barnets interesser når det gjelder samvær med begge sine foreldre. For å sikre dette er det viktig å ha effektive virkemidler som muliggjør en hurtigst mulig tilbakeføring i de situasjoner der barnet blir fratatt mulighetene for samvær med den ene av disse. Embetet er av den mening at det må være barnets rett til samvær med begge sine foreldre som må være bærebjelken i vurderingen av hvilke rettsregler og straffesanksjoner som bør innføres når det gjelder barne bortføring. Legger man barnets rett til samvær med begge foreldre til grunn, bør det være rettsregler som sikrer barnet denne retten uavhengig av hvem av foreldrene som unndrar barnet denne retten. Videre mener embetet ut fra den erfaring man har i dag at et av de viktigste virkemidlene for en hurtigst mulig tilbakeføring er anmeldelse av det straffbare forhold med etterfølgende internasjonal etterlysning med henblikk på pågrep og utlevering. Dette gjelder særlig i de tilfeller der barn er bortført til utlandet og spesielt i forhold til de land som ikke er tilsluttet en internasjonal konvensjon om barne bortføring. Embetet deler derfor departementets synspunkter som fremkommer i kapittel 5.2 og er enig i at straffansvaret ved bortføring til utlandet ikke bare må ramme den ene av foreldrene slik som regelverket er i dag, men også den annen part, men med visse begrensninger slik som anført.

Etter norsk rett er det i dag ikke straffbart for den som har foreldreansvaret å reise til utlandet med barnet og således unndra barnet fra samvær med den andre. Det er kun straffbart for den som ikke har foreldreansvaret. Om barnet bor fast hos den ene eller den andre, har ingen betydning i denne sammenheng. Embetet er enig i at dette ikke er til barnets beste og støtter derfor forslag om utvidelse av straffansvaret i straffelovens § 216 slik som foreslått av departementet.

Postadresse:
Postboks 8044 Dep
0030 OSLO

Kontoradresse:
Brynsalléen 4
0667 OSLO

Telefon:
23 17 42 00
Mail :
Post.nasj.emb@statsadvokatene.no

Telefax:
23 17 42 10

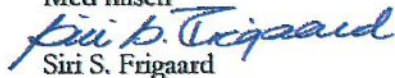
Embedet har vært noe i tvil om det for straffansvar burde være nok at gjenværende forelder kun har foreldreansvar eller om det burde være et krav om at den gjenværende også har samværsrett, bor sammen med barnet eller har begjært mekling eller reist sak slik som anført i pkt. c i den sekundære oppstilling i alternativ 1.

Sett ut fra hensynet til barnet burde regelen som er foreslått i alternativ 2 være den riktige, nemlig at den gjenværende har foreldreansvar. Når embedet så allikevel velger å støtte alternativ 1 i høringsnotatet, har dette sammenheng med de synspunkter og betenkeligheter som departementet selv anfører i kapittel 5.3. Embedet ser som departementet de betenkeligheter som departementet legger til grunn når det ikke foreslås straffansvar i de situasjoner hvor den gjenværende forelder ikke har samværsrett, herunder det forhold at man da ville kriminalisere mer enn det som er ulovlig etter den underliggende sivile retten.

Departementet har videre vurdert spørsmålet om den nye bestemmelsen skal gi anvendelse på bortføringer kun til de stater som ikke er tilsluttet Haagkonvensjonen. Embedet ser ingen grunner for dette og er enig i departementets vurderinger i kapittel 5.3 side 22 om at bestemmelsen kan være like nyttig i forhold til land som er tilsluttet konvensjonen ut i fra den erfaring som er gjort i tidligere saker.

Når det gjelder påtalereglene støtter embedet forslaget om at disse endres slik at påtale også kan reises dersom allmenne hensyn tilsier det. Embedet er enig med departementet i at denne endringen vil i større grad ivareta barnets interesser, og støtter derfor at man går bort fra ordningen med påtalebegjæring fra den fornærmede, jf. side 23, kap. 5.4.

Med hilsen

Siri S. Frigaard
førstestatsadvokat